

PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

BSA III - 021- 238/08

Do druku 1568

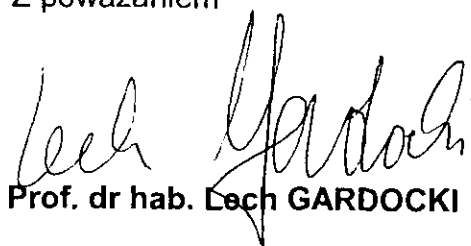
Warszawa, dnia 27 stycznia 2009 r.

Pan
Lech CZAPLA
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 3 grudnia 2008 r., Ps-351/08 uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do **autopoprawek do poselskiego projektu ustawy – Kodeks wyborczy**.

Z poważaniem

Prof. dr hab. Lech GARDOCKI

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L.dz. 42-020-00031.....

Data wpływu 28. 01. 2009.....

Warszawa, dnia 27 stycznia 2009 r.

**SĄD NAJWYŻSZY
BIURO STUDIÓW I ANALIZ**

Pl. Krasińskich 2/4/6, 00-951 Warszawa

BSA III – 021 – 238/08

**Opinia Sądu Najwyższego w sprawie dwóch autopoprawek
do poselskiego projektu ustawy – Kodeks wyborczy**

*(nadesłanych przy piśmie Zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu – Lecha Czapli z dnia 3
grudnia 2008 r. nr PS –351/08)*

A. Uwagi do autopoprawek z dnia 1 października 2008 r.

Uwaga do autopoprawki nr 5), to jest dotyczącej nadania nowego brzmienia
art. 328 projektu kodeksu wyborczego

Proponowane nowe brzmienie art. 328 związane jest z dodaniem § 3 do art. 22 projektu kodeksu wyborczego z myślą o osobach niepełnosprawnych chcących oddać głos na karcie do głosowania sporządzonej w systemie Braille'a. Proponowana autopoprawka nie wydaje się zbyt fortunna. W tym stanie rzeczy sugeruje się nadanie temu przepisowi następującego brzmienia:

„Państwowa Komisja Wyborcza, po sporządzeniu listy kandydatów, zarządza wydrukowanie potrzebnej liczby kart do głosowania, w tym kart do głosowania sporządzonych w systemie Braille'a, mając na uwadze zgłoszenia dokonane zgodnie z art. 22 § 3, i wspólnie z okręgowymi komisjami wyborczymi zapewnia dostarczenie ich właściwym obwodowym komisjom wyborczym.”

W pozostałym zakresie do autopoprawek z dnia 1.10.2008 r. Sąd Najwyższy nie zgłasza uwag.

B. Uwagi do autopoprawek z dnia 29 października 2008 r.

Uwaga do autopoprawki nr 1), dotycząca nadania nowego brzmienia art. 5 § 3 i § 4 projektu kodeksu wyborczego.

Na wstępie wypada zaznaczyć, że zważywszy na umiejscowienie „słownika ustawy” w art. 7, a nie np. jako następującego po art. 4, można odnieść wrażenie, że autorzy projektu, z nieznanymi powodów, proponują pozbawienie prawa wybierania do sejmików wojewódzkich, rad powiatów, a także w bezpośrednich wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta obywateli innych państw członkowskich Unii Europejskiej, to jest prawa, jakie ci obywatele mają, o ile stale zamieszkują na terytorium Polski, na podstawie art. 6a ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (tekst jednolity w Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547 ze zm.), w związku z art. 3 ust. 2 i ust. 3 tej ustawy, a także w związku z jej art. 4, jak również w nawiązaniu do art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 ze zm.)

Stwierdzenia w art. 7 pkt 4) i pkt 5) projektu, że ilekroć w ustawie jest mowa o radzie gminy, należy rozumieć także radę miasta na prawach powiatu, a ilekroć mowa jest o radzie, należy przez to rozumieć także sejmik województwa, wydają się źle umiejscowione, i, literalnie rzecz biorąc, mogą prowadzić do ustalenia, że obywatele innych państw Unii Europejskiej nie są uprawnieni do udziału w bezpośrednich wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta. Taką interpretację można uznać za prawdopodobną także w świetle art. 478 §1 projektu, w którym odsyła się jedynie do przepisów działu VIII ustawy, a więc dotyczących wyborów do tak rozumianych rad gmin, a nie również do art. 5 § 3 projektu.

W tej sytuacji, niezależnie od ewentualnej zmiany miejsca w strukturze ustawy obecnego art. 7 pozostaje wskazać na potrzebę nadania jeszcze innego, niż proponowane w autopoprawce, brzmienia art. 5 ust. 3, kierując się założeniem, że w wyborach do organu stanowiącego konkretnej jednostki samorządu terytorialnego, a także w bezpośrednich wyborach wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, będzie mogła brać udział odpowiednio określona grupa stałych mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego, a nie jakiegokolwiek innego obszaru. Kierując się tym założeniem należy odpowiednio doprecyzować kryteria służące wyodrębnieniu takiej grupy osób.

W tym stanie rzeczy można zaproponować nadanie ww. art. 5 ust. 3 np. następującego brzmienia:

„§ 3. W wyborach do organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, a także w bezpośrednich wyborach wójta, burmistrza lub prezydenta miasta prawo wybierania ma każdy obywatel polski lub obywatel innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej legalnie stale zamieszkujący na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego, który jest uwzględniony w spisie wyborców w rozumieniu rozdziału 4 i ma ukończone osiemnaście lat lub tyle lat kończy w dniu głosowania.”

Uwagi do autopoprawki nr 3), to jest dotyczącej nadania nowego brzmienia art. 13 § 9 i § 10 projektu kodeksu wyborczego.

W projekcie mowa jest o spisie, a ściślej o spisach, wyborców. Tym samym, konsekwentnie, wypada posługiwać się takim określeniem, a nie określeniem: „rejestr wyborców” również przy nadawaniu nowego brzmienia § 9 w art. 13 projektu.

Uproszczenia proponowane w nowym § 10 art. 13 wydają się trudne do akceptacji. Niezrozumiałe jest także nawiązywanie w tym § 10 do wniosku w rozumieniu art. 13 § 8, albowiem w tym przepisie, w przeciwieństwie do art. 13 § 9 projektu, kategoria: „wniosek” w ogóle nie występuje. Przyjmując, że autorom projektu mogło chodzić w danym wypadku o wniosek dopuszczony treścią art. 13 § 9, można zaproponować nadanie ww. § 10 następującego brzmienia:

„§ 10. Do wniosku, o którym mowa w § 9, muszą być załączone:

- 1) kserokopia lub kserokopie ważnych dokumentów pozwalających na ustalenie tożsamości i obywatelstwa wnioskodawcy,*
- 2) pisemna deklaracja, w której wnioskodawca podaje adres stałego zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”*

Dotychczasowe i proponowane obecnie ewentualne ograniczenie się w art. 13 § 10 projektu do przyjęcia pisemnego oświadczenia (deklaracji) w przedmiocie obywatelstwa wnioskodawcy trudno uznać za właściwe, zwłaszcza jeżeliby złożenie tego typu oświadczenia miało odbywać się bez świadomości odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. (W projekcie nie wskazuje się na obowiązek pouczenia o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego

oświadczenia przed odebraniem od osoby zainteresowanej wymaganego oświadczenia.)

W pozostałym zakresie do autoporawek z dnia 29.10.2008 r. Sąd Najwyższy nie zgłasza uwag.

**MINISTERSTWO
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
SEKRETARZ STANU
PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
Jarosław Duda
BON - IV - 0701 - 2 - ZW/09**

Warszawa, 05. 02. 2009

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L.dz. *LCZ-020-00051*.....

06. 02. 2009

Data wpływu

Pan

Lech Czapla

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Odpowiadając na Pana pismo z dnia 3 grudnia 2008 r., znak: PS-351/08, w sprawie zaopiniowania, w trybie art. 34 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92, z późn. zm.) poselskiego projektu ustawy Kodeks wyborczy wraz z autopoprawkami z dnia 1 oraz 29 października 2008 r., uprzejmie wyjaśniam:

Przyjęte w przesłanym projekcie rozwiązania dotyczące możliwości głosowania, przez osoby zaliczone do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, w wyborach do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborach do Parlamentu Europejskiego, a także w wyborach do sejmików województw, rad powiatów oraz rad gmin, jak również w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta, przez pełnomocnika – oceniam pozytywnie.

Przedstawiony projekt stwarza możliwość powszechnego korzystania z instytucji pełnomocnika w procesie wyborczym. Tym samym pozwala osobom niepełnosprawnym na pełne uczestnictwo w życiu publicznym, którego jednym z wyznaczników jest możliwość korzystania z czynnego prawa wyborczego, bez względu na przedmiot wyborów.

Podobnie jednak, jak w przypadku poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego oraz ustawy o referendum ogólnokrajowym, przekazanego przy piśmie z dnia 19 listopada 2008 r. znak: PS-337/08, zaproponowane rozwiązanie wymaga zwrócenia uwagi na dwa jego aspekty.

Pierwszy z nich ma charakter legislacyjny i dotyczy propozycji zapisu art. 33 § 2 projektu. Użyte w tekście propozycji przepisu wyrażenie z uwzględnieniem art. 62 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92, z późn. zm.), sugeruje wyłączenie z grona podmiotów uprawnionych do skorzystania z pełnomocnictwa osób posiadających orzeczenie organów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o całkowitej niezdolności do pracy lub samodzielnej egzystencji, o których mowa w art. 5 pkt 1-3 przedmiotowej ustawy oraz wyłącza z grona tych podmiotów osoby posiadające orzeczenia komisji lekarskich MON i MSWiA oraz lekarza rzeczoznawcy KRUS wydane po 1 stycznia 1998 r. Dlatego proponuję następujące

brzmienie § 2 *Wyborca posiadający orzeczenie o zaliczeniu do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności albo orzeczenie organu rentowego bez względu na datę jego wydania, równoważne na mocy przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92, z późn. zm.), może udzielić pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu w wyborach.*

Drugi aspekt ma charakter konstytucyjny i dotyczy zasady bezpośredniości obowiązującej w wyborach do Parlamentu Europejskiego, a także w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Zasada bezpośredniości odnosi się do sposobu wyboru posłów i senatorów oraz prezydenta. W jej świetle to sami wyborcy, bez żadnego pośrednictwa dokonują bezpośrednio ostatecznego wyboru. Rozumiem, iż proponowane rozwiązanie zasady tej nie narusza.

Odnosząc się do zgłoszonej w poprawce z dnia 29 października 2008 r. propozycji stworzenia wyborcy niepełnosprawnemu możliwości oddawania głosu na karcie do głosowania sporządzonej w systemie Braille'a rozumiem, iż stanowi to spełnienie postulatu środowiska osób niepełnosprawnych. W dotychczasowych dyskusjach przedstawiciele niektórych z organizacji osób niewidomych odnosili się bowiem do tego pomysłu sceptycznie.

Pozostałe rozwiązania służące ułatwieniu osobom niepełnosprawnym korzystania z czynnego prawa wyborczego (zmiana obwodu głosowania, obowiązek zapewnienia określonej liczby lokali dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych oraz możliwość korzystania z pomocy przy samym głosowaniu) funkcjonują na gruncie obowiązujących przepisów i jako takie nie wymagają opinii.

Chciałbym równocześnie zauważyć, iż przyjęcie ustawy Kodeks wyborczy, wymaga dokonania odpowiednich zmian w przepisach ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. Nr 57, poz. 507, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985, z późn. zm.). W zakresie uprawnień osób niepełnosprawnych przedmiotowe ustawy odsyłają odpowiednio do przepisów ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360, ze zm.) oraz ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r., Nr 159, poz. 1547, z późn. zm.). Uchylenie przez Kodeks wyborczy w proponowanym kształcie przedmiotowych ustaw, pozbawi osoby niepełnosprawne uprawnień ułatwiających im korzystanie z czynnego prawa wyborczego, co zapewne nie było intencją projektodawców.

Jednocześnie pragnę zwrócić uwagę, iż przedmiotowa opinia, wyrażona w trybie art. 34 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, nie zastępuje stanowiska Rządu, które ma on prawo wyrazić w związku z art. 35 ust. 2 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M. P. z 2002 r. Nr 23, poz. 398, z późn. zm.).

Leone wyprawy me auto

